

Potřeby dětí při odchodu z dětského domova

Červen 2015

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽI

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Projekt byl realizován ve dvou fázích

Ty se navzájem doplňují a tvoří **komplexní zprávu o současné situaci dětí, které odcházejí z dětských domovů.**

Kvalitativní část

Letní dům realizoval **27 hloubkových individuálních rozhovorů s těmi, kteří již vyšli z dětského domova a byli nuceni vrátit se do systému s žádostí o pomoc poté, co jim odchod z dětského domova příliš nevyšel.**

Kvantitativní část

Byla realizována na **základě výsledků individuálních rozhovorů. Dotázáno bylo 102 dětí, které mají maximálně rok před opuštěním domova.**

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Na základě výsledků obou částí výzkumu byly identifikovány hlavní problémy, které v současné době komplikují situaci dětem opouštějícím dětské domovy.

Tyto problémy sestávají ze tří základních pilířů, které se navzájem prolínají:

Vztahy

Děti v domovech jsou příliš silně fixovány na vychovatelky

Tento fakt se stává problémem ve chvíli, kdy děti opustí domov a z jejich života se vychovatelky vytráť

Nedostatek informací

Často chybí dětem při odchodu praktické informace pro život (zařizování na úřadech apod.)

Navíc děti zpravidla neznají pomoc neziskových organizací (pravděpodobně i zde jim info chybí), které ji přitom potřebným poskytují velmi často

Nedostatky systému

Děti v domovech jsou systematicky znevýhodněny, a to především v oblasti vzdělávání

Oproti běžné populaci končí většina dětí na oborech s výučním listem, což omezuje jejich uplatnění na trhu práce

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

A photograph of a family walking on a sandy beach, with their long shadows cast on the sand. The family consists of a man, a woman, and a child. The shadows are dark and elongated, suggesting a low sun position. A semi-transparent grey horizontal bar is overlaid across the middle of the image, containing the word 'Vztahy' in white text.

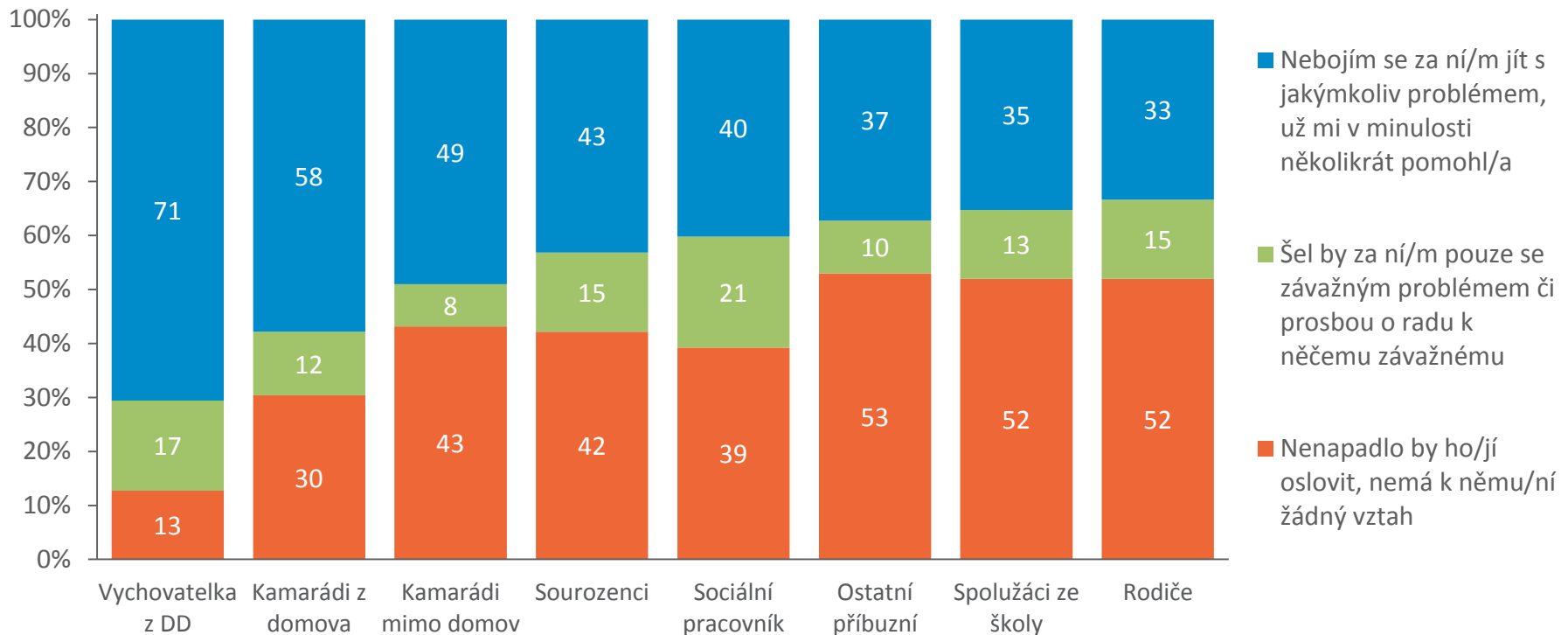
Vztahy

**Představy dětí o tom, kdo jim v životě poskytne oporu,
se často rozcházejí s realitou...**

Nejčastěji by se děti svěřovaly **vychovatelkám a kamarádům**. Naopak jako velkou oporu necítí **rodiče, spolužáky ze školy a ostatní příbuzné**.

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

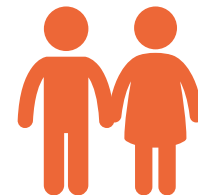
Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

... a je velmi obtížné se z těchto vztahů po opuštění domova vyvázat.

Oproti ostatním potřebám, **intervence** v rámci vztahů přicházely především ze strany **rodiny a přátel**.

V pětině případů byla přítomna **potřeba znovunavázat kontakt** s rodinou.

V rámci této potřeby byly také **nadprůměrně často** poskytovány intervence od **vychovalek z DD**.

Tento fakt podporuje tvrzení o velké **závislosti dětí na vychovatelkách** v domově, které často považují za nejbližší osobu. To se stává **problémem po opuštění domova a přerušení vztahu**.

„Třeba mít někoho, komu se dá věřit, kdo má nějaký zkušenosti a kdo je s Vámi sdílí.. Takový člověk by fakt pomohl..“

Metoděj

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Sociální pracovník naopak v jejich životě své místo nemá...

58 % dětí se pravidelně stýká se svým sociálním pracovníkem

Téměř polovina z nich považuje tato setkání za užitečná a zároveň tvrdí, že mají se sociálním pracovníkem **dobrý vztah**.

41 % dětí tvrdí, že nemá žádný zvláštní vztah se sociálním pracovníkem.

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

... a na významnosti nenabude ani tehdy, když mladý člověk DD opouští.

Přestože si většina respondentů pamatovala setkávání se svým sociálním pracovníkem, **polovina** z nich tato **setkávání označila za zbytečná**, přičemž **nerozuměli jejich smyslu**.

Necelé **dvě třetiny** respondentů uvedly, že **sociální pracovník nehrál žádnou roli v momentu odchodu**.

Přestože tedy děti v domovech **byly tímto pracovníkem navštěvovány**, často zpětně uvedly, že **nevidí žádný smysl v těchto návštěvách**.

„Pro mě to jsou jenom falešný lidi, který prostě tam seděj jenom kvůli tomu, že za to maj peníze...“

Rudolfína (o kurátorce)

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Nedostatek informací & rezervy v systému

Nedostatek informací a současné nastavení systému komplikují situaci cílové skupiny.

Důsledky jsou přitom patrné především v následujících oblastech:

Studijní možnosti

Děti v naprosté většině případů **studují obory s pouze výučním listem**, spektrum volených oborů přitom není nijak široké.

Jak vypadá svět „tam venku“

Dětem chybí informace o tom, **co všechno je třeba po opuštění DD zařídit a o co všechno se starat. Zápasí navíc s finanční gramotností**, která jim v reálném světě komplikuje situaci.

Kam se obrátit pro pomoc v budoucnu

Dokud jsou děti v DD, o existenci a službách neziskových organizací toho příliš neví. O jejich práci a případné pomoci se dozvídají až tehdy, dostanou-li se po opuštění DD do problémů.

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

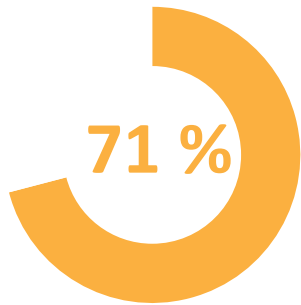
Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

děti uvedlo, že bude mít po dodělení školy
výuční list

Celkové procento absolventů v populaci s **výučním listem** za rok 2014 bylo **29 %**.

40 % dětí jejich plánované dosažené vzdělání **nevyhovuje**. **57 %** plánuje pokračovat **dalším vzděláváním či rekvalifikačními kurzy**.

Nejčastěji studovanými obory jsou **kuchař/číšník, zedník, prodavač či ošetřovatel**.

Průzkum je realizován
díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Pokud už po odchodu byla potřeba studovat, většinou se jednalo o **dokončení aktuální školy**.

Potřeba **dalšího/navazujícího studia** byla přítomna pouze u **1/10 dětí**, které opustily DD.

Přestože tedy **více než polovina** dětí před odchodem **plánuje studovat dále**, reálně tato potřeba po odchodu již **často není pocítována**.

Absenci této potřeby podporuje i fakt, že děti často končí s **výučním listem** a nemají příliš velkou perspektivu k dalšímu vzdělání.

„Co bych potřeboval? Maturitu bych potřeboval mít udělanou a dobrou práci v sociálních službách.“

René

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

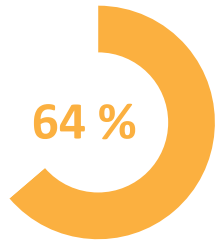

Jak to vypadá s finanční gramotností dětí před odchodem z DD?

Pouze **13 %** dětí uvedlo, že má na dobu opuštění domova **našetřené peníze**.

Důležitým předpokladem pro úspěšné začlenění do společnosti je **finanční gramotnost**. Ta však může být, i vzhledem k vzdělanostnímu profilu dětí v domovech, **spíše slabší**.

dětí uvedlo, že ví, jaký je **rozdíl mezi čistou a hrubou mzdou**. Pouze **35 %** z nich však **dokázalo správně uvést**, co tento rozdíl představuje.

36 % dětí **zvládlo vysvětlit**, co je to **úroková sazba**.

Průzkum je realizován
díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Častým tématem pro lidi, kteří opustili domov, byly **sociální dávky**. Rady ohledně praktického získání této pomoci často poskytovaly až **neziskové organizace**.

Pro mnoho lidí byl **problém jak hospodařit s penězi**. To souvisí i s faktem, že **děti v domově** leckdy **nemají přesnou představu o měsíčních nákladech** na jednotlivé položky.

V této oblasti byla velmi důležitá podpora systémových formálních intervencí.

Dětské domovy poskytovaly **výstupní dary**, další pomoc organizovaly **neziskové organizace** či **nadace**.

„A na těch kurzech nám řekli, ať si představíme, že máme deset tisíc a co si za ně koupíme...jak my jsme to mohli vědět...všechno jsme fasovali v děcáku“

Sebastián

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Znalost úřadů je před opuštěním DD nedostatečná,...

Po opuštění domova přicházejí situace, kdy je nutné na vlastní pěst **jednat s úřady** a zařizovat některé **formální záležitosti**.

Znalost jednotlivých institucí či organizací, které se základní orientací v systému mohou nějak pomoci, je různá.

Kolik z dětí před odchodem zvládne vysvětlit následující pojmy?

Úřad práce – 81 %

Dům na půl cesty – 63 %

Zdravotní pojištění – 39 %

Sociální bydlení – 36 %

Sociální pojištění – 12 %

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

... přitom každý, kdo opustí DD, musí s touto částí reality bojovat.

Dvě třetiny dotázaných potřebovaly po odchodu z domova určitou formu sociálního poradenství.

Nechyběly ani potřeby spojené s **vyřízením dokladů** či **zařazením doktora**.

Potřeby spojené s vyřízením konkrétních požadavků na úřadech byly často pokryty **pomocí neziskových organizací či domů na půl cesty**.

„Tam jde o ty papíry třeba, nebo co si kde můžem vyřídit. Prostě jsem se nic tak nějak nedozvěděl...“

Sebastián

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

Realizátor průzkumu

Neziskové organizace pomáhají také s bydlením a přitom nikdo z dětí o této formě pomoci nepřemýšlí.

O pomoci některé z neziskových organizací při zařizování bydlení v současnosti nepřemýšlí nikdo z dětí před odchodem.

U většiny lidí se přitom po odchodu z DD objevovala potřeba spojená se sehnáním levného, podporovaného či krizového bydlení.

Pomoc přátel spočívala především v tom, že poskytli **informace o bydlení**. Často tímto bydlením byly domy na půl cesty.

Ve třetině případů bylo **nutné využít pomoci neziskových organizací či domů na půl cesty**. Z rozhovorů s dětmi v domovech před odchodem však nevyplývá, že s touto variantou počítají.

„Putovala jsem k různým rodinám, kde mě vzali, někde třeba na týden, někde měli děti, se kterými jsem jim pomáhala za jídlo a spánek...“

Mahulena

Průzkum je realizován díky finanční podpoře

Zadavatel průzkumu

Hlavní partner

Partner průzkumu

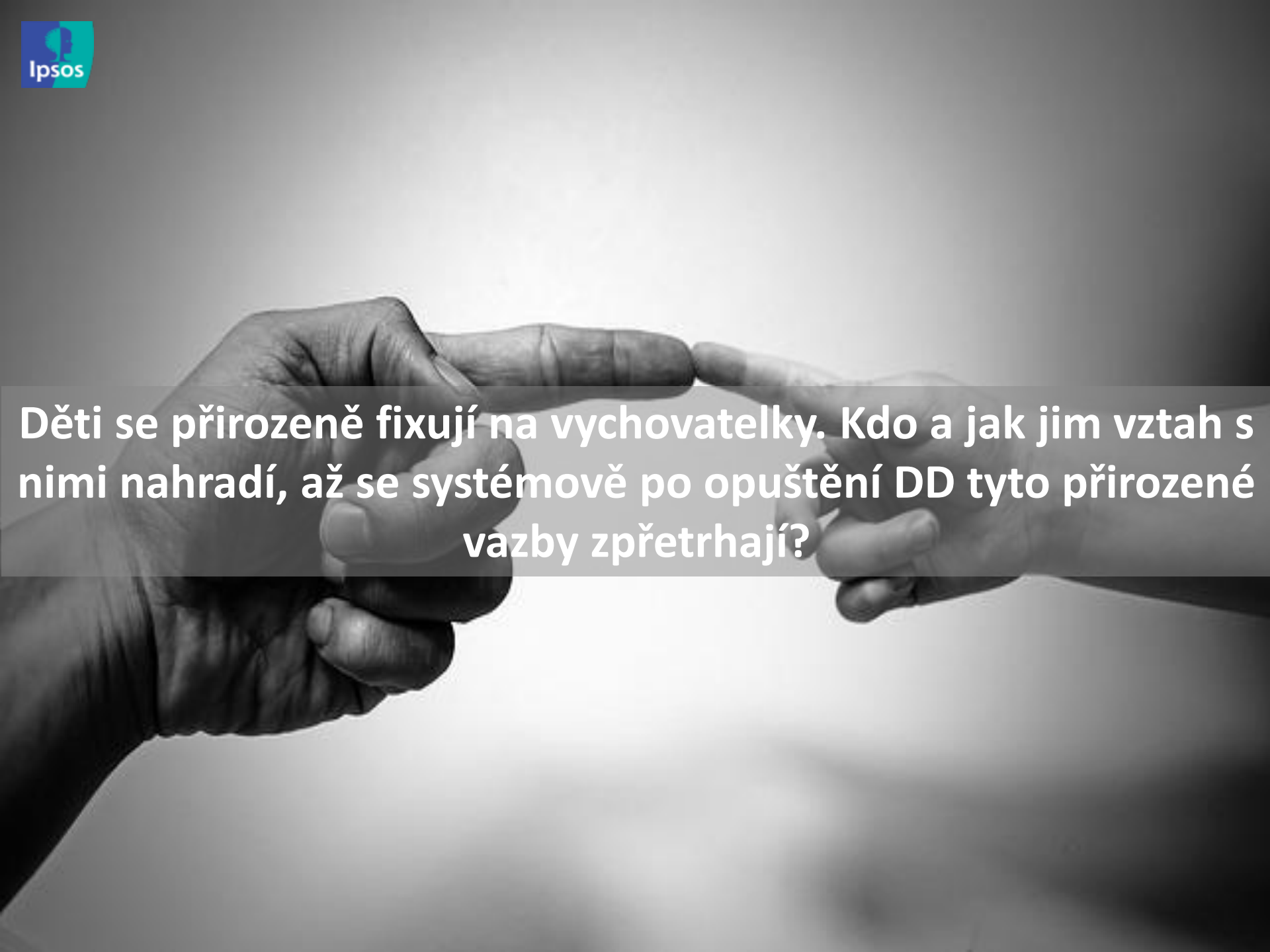
Realizátor průzkumu

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

Otázky k zamyšlení na závěr

Děti se přirozeně fixují na vychovatelky. Kdo a jak jim vztah s nimi nahradí, až se systémově po opuštění DD tyto přirozené vazby zpřetrhají?

**Jaká má být role sociálního pracovníka ve vztahu k dětem?
Jak dosáhnout nějakého standardu v jejich práci?**

Proč není v přípravné fázi více využíváno služeb neziskových organizací?

Proč je v dětských domovech tolik dětí, které studují obory s výučním listem?

Lenka Hanáková

Account Director
Ipsos Public Affairs
lenka.hanakova@ipsos.com
GSM: +420 724 185 825

Michal Kormaňák

Research Executive
Ipsos Public Affairs
michal.kormanak@ipsos.com
GSM: +420 739 472 302

V případě zájmu o detailní závěrečnou zprávu z výzkumu nás kontaktujte.

Ipsos je největší agenturou výzkumu trhu a veřejného mínění v ČR z hlediska ročního dosaženého obrátu. Ipsos poskytuje komplexní služby v oblasti průzkumu trhu a veřejného mínění včetně konzultační činnosti. Spolupracuje s pobočkami sítě Ipsos v 87 zemích světa. Disponuje moderním technickým zázemím pro sběr a zpracování dat a využívá know-how 10 specializovaných divizí.

Je členem organizací ESOMAR, MSPA, SIMAR a SAVA, řídí se jejich etickými principy a metodickými pravidly.

Na Příkopě 22, Slovanský dům, 110 00 Praha 1

Heydukova 12, 811 06 Bratislava

www.ipsos.cz

www.ipsos.com

www.ipsos.sk